

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Tudományos művekre vonatkozó felhasználási jog gyakorlata

Ügyszám: SZJSZT 6/2002

A megbízó által feltett kérdések:

1. A csatolt „technológia szolgáltatási szerződés”-ként nevezett kutatási-fejlesztési szerződés tekinthető-e olyan szerződésnek, amelynek eleme az is, hogy a megbízó jövőben megalkotandó szerzői művek (és/vagy más szellemi, különösen iparjogvédelmi alkotások) elkészítésére is kötelezettséget vállalt?
2. Ha az 1. kérdésre igenlő a válasz, a jövőben megalkotandó szerzői művek és/vagy más szellemi, különösen iparjogvédelmi alkotások elkészítésére és az elkészített alkotásokra vonatkozó vagyoni jogok átengedésére vállalt kötelezettség tekinthető-e a megbízó csatolt szerződés szerinti (egyik) fő kötelezettségének?
3. Ha a 2. kérdésre igenlő a válasz, állítható-e, hogy a jövőbeli művek elkészítésére és a keletkező iparjogvédelmi alkotásokra vonatkozó vagyoni jogok átruházására vonatkozó szerződési kikötések nélkül a vizsgált szerződés célját (értelmét) veszti?
4. A szerződés 6.3. pontja szerinti értesítéshez csatolandó, „az értesítés idején kifejlesztett folyamatok, technológiák, eljárások és újítások speciális leírása” az Szjt. szerint szakirodalmi vagy tudományos műnek minősülhet-e?
5. A szerződés szerinti jelentések, így különösen a szerződés 8.1. pontja szerinti tudományos írásos jelentés az Szjt. szerinti szakirodalmi vagy tudományos műnek minősülhetnek-e?
6. Helyes-e a szerződés 9.2. és 11. pontjainak azon értelmezése, hogy a kutatás-fejlesztési tevékenység során keletkezett bármely szerzői, vagy iparjogvédelmi szellemi alkotásra vonatkozó kizárólagos vagyoni jogok, valamint az alkotásokat megtestesítő példányok tulajdonjoga a megrendelőt illetik?
7. Helyes-e a szerződés 9.5. pontjának azon értelmezése, miszerint még abban az esetben is, ha a megrendelő hozzájárul ahhoz, hogy a kutatás-fejlesztési tevékenységben részt vevő (vezető) kutató saját neve alatt tudományos publikációt tegyen (késleltetetten) közzé, az úgy történhet, hogy a publikációra vonatkozó szerzői vagyoni jogok a megrendelőt illetik?
8. Tekinthető-e a szerződés 5.1.–5.4. pontjai szerint fizetendő ellenérték olyan ellenszolgáltatásnak, amely magában foglalja a szerződés teljesítése során keletkező szerzői művek és egyéb, különösen iparjogvédelmi szellemi alkotásokra vonatkozó kizárólagos vagyoni jog megszerzéséért fizetendő díjat is?

Az eljáró tanács válasza:

I. Az eljáró tanács megállapításainak összefoglalása

Általános megállapítások

A feleknek a kutatási szerződés alapján rendelkezésre bocsátott, jogi oltalomban részesíthető szellemi alkotások jogi sorsára vonatkozó megállapodása a kutatási szerződés lényeges tartalmi elemének tekinthető.

Ha a felek eltérően nem rendelkeznek, a kutatási szerződésben kikötött ellenszolgáltatás a szerződés alapján létrehozott szellemi alkotások létrehozására és felhasználására, vagyis a szellemi alkotások feletti rendelkezési jogra vonatkozó ellenszolgáltatást is értelemszerűen magában foglalja.

A kutatás eredményei lehetnek egyrészt a szerzői jog által védett szerzői művek és a szerzői joghoz kapcsolódó jogi teljesítmények közül adatbázisok, illetve iparjogvédelmi alkotások (szabadalmazható találmány, használati minta, esetleg formatervezési minta), valamint közkinccsé még nem vált, egyéb szellemi alkotások, illetve know-how.

Ad 1., 4., 5. A vizsgált szerződés olyan szerződés, amelynek tartalmi eleme az is, hogy a vállalkozó (a Testületet megbízó gazdálkodó szervezet, a továbbiakban: megbízó) jövőben létrehozandó, mind a szerzői jog, mind az iparjogvédelem (ezen belül műszaki alkotások jogvédelme) területére eső szellemi alkotások, e körben különösen mikrobiológiai találmányok megalkotására is kötelezettséget vállalt. A szerződés 6.3. pontja szerinti részletes leírás, és a 8.1. pontja szerinti jelentés érdemi, szakmai része az Szjt. értelmében legalább összetett szakirodalmi, de – abban a részben, amelyben az elért kutatási eredményeket és az azokhoz vezető tevékenységet (kísérleteket) írja le – tudományos mű.

Ad 2., 3., 6., 7., 8. (A válaszok egymással összefüggnek)

Ad 2. A vizsgált szerződés szerint elkészítendő szerzői művek (6.3. és 8. pont) és a megalkotandó egyéb szellemi, a szerződés 1.1. pontja hatálya (Technológia) alá tartozó alkotások elkészítésére, és a keletkező szellemi alkotásokra vonatkozó vagyoni jogok megrendelőre történő átszállására vonatkozó kötelezettségek a megbízó szerződés szerinti főkötelezettségei közé tartoznak.

Ad 3. A kutatás alapján keletkező szellemi alkotásokra vonatkozó vagyoni jogok megrendelőre történő átszállására vonatkozó kötelezettségeket előíró rendelkezések a szerződés lényeges, nélkülözhetetlen tartalmi elemeit jelentik, amelyek nélkül a szerződést a felek meg sem kötötték volna.

Ad 6. A szerződés 9.1.–9.4; különösen 9.2. és 11. pontja értelmezése alapján megállapítható, hogy a szerződés alapján végzett kutatási-fejlesztési tevékenység során keletkezett bármely, szerzői, vagy iparjogvédelmi szellemi alkotásra vonatkozó kizárólagos vagyoni jogok a megrendelőt illetik.

Ad 7. A szerződés 9.5. pontja értelmezése alapján megállapítható, hogy a kutatási tevékenységgel összefüggő bármely szakirodalmi közlemény, tehát szerzői mű nyilvánosságra hozatalával összefüggő jogok tekintetében a megrendelő megtilthatja, vagy késleltetheti a szakirodalmi közlemények nyilvánosságra hozatalát. E rendelkezés tulajdonképpen a szerzői műre vonatkozó vagyoni jogok megrendelő javára történő fenntartását foglalja magában, másképpen fogalmazva, e jogokkal az alkotók csak akkor rendelkezhetnek, ha a megrendelő ehhez hozzájárul.

Ad 8. A szerződés szerint fizetendő díj (5.1.–5.4. pont) magában foglalja részben az elvégzendő kutatási tevékenység, részben a kutatás alapján keletkező szellemi alkotások, jelesül: szerzői művek, adatbázisok, valamint iparjogvédelmi alkotások (minden eredmény, amely a Technológia fogalmába tartozik) kizárólagos vagyoni jogai megszerzése, azaz a szerződés szerinti jogátszállás fejében fizetendő ellenértéket. A tevékenységi és jogátruházási ellenérték-rész tehát a szerződés alapján nem válik el.

Az előző bekezdés szerinti ellenértéktől elkülönül a royalty (12. pont), amelyet csak feltételesen, jogi oltalomszerzés, létező (megkötött) hasznosítási/jogátruházási szerződés, és abból a megrendelőhöz befolyt ellenérték megléte esetén köteles fizetni a megrendelő.

II. Részletes megállapítások

1. Az SZJSZT eljárásának jogi alapja

Az SZJSZT a jelen ügyben szakvéleményt adhat az Szjt. 101. § (3) bekezdése¹, valamint a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdése², továbbá (3) bekezdése³ alapján, mert a megbízó által feltett kérdések tudományos/szakmai művekre vonatkozó vagyoni jogátruházás, illetve felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdéseknek minősülnek annak ellenére, hogy az eljárás alapján folytatott vizsgálatban kutatási szerződések tartalmát kell feltárni.⁴

2. Az eljáró tanács által vizsgált iratok

- (1) Technology Services Agreement, 1999, május 25, a továbbiakban: „TSA”, 25 o.,
- (2) Technológia Szolgáltatási Szerződés, 1999. május 25, amely 14 számozatlan oldalból, 11-es számozástól kezdve a 12. oldal kihagyásával a 26. oldalig terjedő

¹„A szerzői jogi szakértő testület felkérésre peren kívül is adhat szakvéleményt a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben.”

²„A Szerzői Jogi Szakértő Testület az Szjt. 101. § ... (3) bekezdésében megjelölt ügyekben szakértői véleményt ad ...megbízás alapján.”

³„E rendelet alkalmazásában a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésnek számít az Szjt.-ben szabályozott vagyoni jog gyakorlásával kapcsolatos kérdés.”

⁴A kutatási szerződések jellegzetes vonásairól a 4. pont tartalmaz megállapításokat.

számozott oldalból, ezt követő két számozatlan oldalból, valamint a szerződéshez nem tartozó két független oldalból áll, valamennyi oldal össze van fűzve.

- (3) „...” című 23 oldalas kutatási jelentés, és egy 36 oldalból álló függelék (megjelölt /azonosított) gének listája).

3. Az iratok formai vizsgálata alapján tett megállapítások

A (2)-es irat a TSA magyar fordítása, amelyet az irat címének, a szerződési pontok sorrendjének, terjedelmének összevetése és szűrőpróbaszerű tartalmi szövegösszehasonlítás alapján lehet megállapítani. A fordításból hiányzik a TSA 6.4., 6.5. 7. pontja és a 8. pont bevezető szövegrésze, kivéve az utolsó mondatot. E mondattal kezdődik a (2)-es irat 13. oldala. A magyar fordításról, hitelesnek írt jellege ellenére – a szűrőpróbaszerű szövegösszehasonlítás alapján – azt kell megállapítani, hogy megfelelő jogi szakértelem nélkül készült. Így például: representation a fordításban „képviselő”, helyesen: jognyilatkozat, vagy nyilatkozat (ld. TSA 2. és 3. pont, a (2)-es iratban 2. és – számozási tévedés miatt – a 2. pontot követő 1. pont a számozatlan 5. oldalon), továbbá mindvégig: „agreement” a fordításban „egyezmény”, helyesen szerződés, vagy megállapodás, „invention” a fordításban „feltalálás”, helyesen találmány stb.

A (3)-as irat a TSA alapján készített egyik kutatási jelentés. E megállapítás alapja a TSA 1.1. pontja, amely szerint a technológia fogalmába tartozik minden olyan ...ismeret, és erre alapítható jog, amely (...) Arabidopsis vonalakból származó növényi gének azonosításával (...) kapcsolatos. A (3)-as irat címe, a címlapon található, a TSA-t azonosító szerződés-, kutatási időszak, és kutatási vezető megjelölés, valamint az irat kelte támasztja alá a jelen megállapítást.

Az eljáró tanács az iratok formai vizsgálata alapján úgy döntött, hogy a megkeresésben feltett kérdésekre a TSA (1) angol, eredeti szövege, és nem annak fordítása alapján ad választ, a fordítást csak összevetés/ellenőrzés céljából veszi igénybe. Az eljáró tanács a (3)-as irat szakmai-tudományos elemzésére természettudományos (sem mikrobiológiai, sem biokémiai) szakértelemmel nem rendelkezik, ezért e ponton a vizsgálatát arra a szerzői jogi szempontra korlátozza, hogy a (3)-as irat minősülhet-e szerzői műnek.

4. Általános tartalmi megállapítások

A TSA típusát tekintve izraeli honosságú megrendelő és magyar vállalkozó között létrejött kutatási szerződés. Noha a TSA 16. pontja szerint a felek jogválasztásuk alapján a szerződésre az Egyesült Királyság jogát rendelik alkalmazni, a szerződés tárgya, és lényeges tartalma meghatározható a magyar joggal összhangban. Ennek indoka, hogy a szerződés alább (5. pont) elemzendő, önszabályozó módon, a felek által részletesen meghatározott tartalma visszatükrözi a magyar szabályozás szerint irányadó szerződési típusalkotó ismérveket.

A magyar jogban a kutatási szerződés a Ptk-ban szabályozott vállalkozási szerződés egyik altípusa,⁵ azonban diszpozitív szabály alapján a felek megállapodhatnak abban, hogy a kutató-vállalkozónak díj akkor is jár, ha a munka (kutatás) nem jár a szerződésben megcélzott eredménnyel.⁶

⁵ Ptk XXXV. Fejezet 5. pont: A kutatási szerződés

⁶ Ptk. 412. § (1) Kutatási szerződés alapján a vállalkozó kutatómunka végzésére, a megrendelő pedig díj fizetésére köteles. A felek megállapodhatnak abban, hogy a díj a munka eredménytelen befejezése esetén is jár.

A szerződés létrejöttének feltétele a Ptk. 205. § (2) bekezdése alapján: „A szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges. Nem kell a feleknek megállapodniuk olyan kérdésekben, amelyeket jogszabály rendez.”

A Ptk. 412. § (3) bekezdése diszpozitív rendelkezéseket tartalmaz a szerződés alapján (értelemszerűen a kutató-vállalkozó által) rendelkezésre bocsátott, jogi oltalomban részesíthető szellemi alkotásokra vonatkozó rendelkezési jogról, más szóval arról, hogy melyik felet milyen terjedelmű vagyoni jogok illethetnek meg a szerződés alapján keletkező szellemi alkotásokon.⁷ A jogszabályi rendelkezésből következik, és ezt szögezi le kétséget kizáróan a Ptk. magyarázata, hogy a feleknek a kutatási szerződés alapján rendelkezésre bocsátott, jogi oltalomban részesíthető szellemi alkotások jogi sorsára vonatkozó „megállapodása a kutatási szerződés lényeges tartalmi elemének tekinthető”.⁸ A kutatási szerződésben tehát a bírói gyakorlat szerinti meg kell jelölni: „(...) a szerződéssel kapcsolatos, jogi oltalomban részesíthető szellemi alkotások létrehozására és felhasználására vonatkozó feltételeket.”⁹

A kutatási szerződés fogalmából (a vállalkozó oldalán kutatómunka végzése, illetve a megrendelő oldalán díj fizetése) következik, hogy „a kutatás tárgyának és az ellenszolgáltatásnak a meghatározása nélkül a szerződés létrejötte nem képzelhető el”.¹⁰

Az előző két megállapításból adódik, hogy – hacsak a felek eltérően nem rendelkeznek – a kutatási szerződésben kikötött ellenszolgáltatás a szerződés alapján létrehozott szellemi alkotások létrehozására és felhasználására, vagyis a szellemi alkotások feletti rendelkezési jogra vonatkozó ellenszolgáltatást is értelemszerűen magában foglalja.

A kutatási szerződés alapján létrehozható szellemi alkotások körét – utaló szabályaival – szintén a Ptk. határozza meg.¹¹ A Ptk. hivatkozott, ma már korszerűsítésre szoruló rendelkezéseiből nyilvánvaló, hogy a kutatás eredményei lehetnek egyrészt a szerzői jog által védett szerzői művek és a szerzői joghoz kapcsolódó jogi teljesítmények közül adatbázisok, illetve iparjogvédelmi alkotások (szabadalmazható találmány, használati minta, esetleg

⁷ Ptk 412.§ (3) A szerződéssel kapcsolatban rendelkezésre bocsátott, jogi oltalomban részesíthető szellemi alkotások tekintetében a) ha a megrendelő a rendelkezés jogát kiköti, a vállalkozó a szellemi alkotást csak saját belső tevékenységéhez használhatja fel, nyilvánosságra nem hozhatja, harmadik személlyel nem közölheti; ilyen esetben a szellemi alkotással a megrendelő szabadon rendelkezik; b) ha a megrendelő a rendelkezés jogát nem köti ki, a szellemi alkotást csak saját üzemi tevékenysége körében használhatja fel, nyilvánosságra nem hozhatja, harmadik személlyel nem közölheti; ilyen esetben a szellemi alkotással a vállalkozó szabadon rendelkezik.

⁸ A Polgári Törvénykönyv magyarázata, KJK-Kerszöv, 2002. 1479.o.

⁹ ld. az előző lábjegyzetben megjelölt forrás, 1478.o.

¹⁰ ld. az előző lábjegyzetben megjelölt forrás, 1479.o.

¹¹ Ptk. 86. § (1) “A szellemi alkotás a törvény védelme alatt áll. (2) A védelmet - e törvény rendelkezésein kívül - az alkotások meghatározott fajtáira (...)a szerzői, az iparjogvédelmi (a szabadalmi, (...)és mintaoltalom), továbbá az újítói jog (...) határozza meg. (3) A törvény védi azokat a szellemi alkotásokat is, amelyekről a külön jogszabályok nem rendelkeznek, de amelyek társadalmilag széles körben felhasználhatók és még közkinccsé nem váltak. (4) A személyeket védelem illeti meg a vagyoni értékű gazdasági, műszaki és szervezési ismereteik és tapasztalataik tekintetében is. (...)” A (2) bekezdés szerinti felsorolásban értelemszerűen, a Ptk 1977-es szövegéhez képest korszerűsítve, az azóta eltelt időben folyt szerzői jogi és iparjogvédelmi jogalkotás eredményeire figyelemmel soroltuk fel a kutatási szerződés alapján létrehozható alkotásokat. Ebből – magától értetődően - kihagytuk az iparjogvédelem területén a vállalat- és árujelzőket (védjegy, földrajzi árujelzők), a szerzői jog területén pedig szomszédos jogi teljesítményeket.

formatervezési minta), valamint közkinccsé még nem vált, egyéb szellemi alkotások, illetve know-how.¹²

III. A megbízásban feltett kérdésekre adott válaszok

Ad 1., 4., 5. A TSA szerződés olyan szerződés, amelynek tartalmi eleme az is, hogy a vállalkozó (a Testületet megbízó gazdálkodó szervezet, a továbbiakban: megbízó) jövőben létrehozandó, mind a szerzői jog, mind az iparjogvédelem (ezen belül műszaki alkotások jogvédelme) területére eső szellemi alkotások, e körben különösen mikrobiológiai találmányok megalkotására is kötelezettséget vállalt.

A megállapítás szerződési indokai:

- A TSA szerződés 1.1. pontja, amely szerint technológia minden olyan (összefoglaló, rövidített felsorolást ad az eljáró tanács) mű, megoldás, akár termék, akár eljárás, ismeret, adat, titok, megjelenési formájára tekintet nélkül, a fennálló jogi védelemtől függetlenül, amely a TSA tartama alatt és/vagy megszűnésétől számított két éven belül a kutatás adott szerződési pontban körülírt tárgyában a kutatási fejlesztési tevékenységből keletkezik.
- A TSA szerződés 1.3. pontja, amely a lehető legszélesebb körben meghatározza, hogy mi minősül a TSA alapján végzett kutatási-fejlesztési tevékenység szempontjából szabadalomnak.
- A megbízó szakmai/tudományos írásművek készítését vállalta a TSA 6.3. és 8. pontjaiban. A 6.3. pont szerint a kutatási ütemterv időszakos teljesítéséről a megbízó nyilatkozatot köteles tenni, amelyhez tartozik a nyilatkozat megtételéig eltelt időtartamban kifejlesztett technológia, eljárások, és új megoldások részletes leírása is. A 8. pont kutatási jegyzőkönyvek vezetéséről és heti, negyedéves, továbbá ad hoc kutatási jelentések készítéséről és a megrendelőnek történő eljuttatásáról rendelkezik. A jegyzőkönyveknek és a jelentéseknek le kell írniük a kutatási-fejlesztési tevékenység előre haladását, és ki kell térniük a kifejlesztett alkotásokra (a szerződés szerinti technológia széles vett értelmében).
- A megbízó és a kutatásban résztvevők a TSA 11.1. és 11.2. alapján kötelezik magukat arra, hogy minden, a kutatás alapján keletkezett műszaki eredményt, annak keletkezésekor haladéktalanul feltárnak a megrendelő előtt (más szóval azokat leírják), és a kutatás alapján keletkező szellemi alkotásokról (ismét csak a TSA szerződés szerinti Technológia széles vett értelmében), elsősorban új Arabidopsis vonalakról hetente telefax és elektronikus levél útján értesítik a megrendelőt.

A megállapítás jogi indoka:

A kutatás alapján keletkező, iparjogvédelmi oltalomban részesíthető műszaki megoldások kidolgozására a megbízó feltételes kötelezettséget vállalt. Vagyis, ha ilyen létrejön a kutatási tevékenység alapján, azt leírja és átadja a megrendelőnek. Ha azonban fel is tesszük, hogy a kutatás alapján nem keletkezik valamely nevesített jogi oltalomban részesülő iparjogvédelmi (műszaki) alkotás – ezt ugyanis a kutatási-fejlesztési szerződés megkötésekor soha nem lehet pontosan előre látni – TSA 6.3; 8. és 11.1. pontja szerinti írásművek elkészítésére vállalt kötelezettség szerzői jogi védelemre alkalmas művek megalkotására vállalt kötelezettséget jelentenek.

¹² Vö. Kutatás-fejlesztés és iparjogvédelem, szerk. F.Tóth Tibor, MTA-OTH, 1987. Bp., VI.2. pont (szerzője:Lontai Endre)

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény¹³ (Szt.) 1. § (1) bekezdése ugyanis kimondja. „Ez a törvény védi az irodalmi, tudományos (...) alkotásokat.

A (2) bekezdésnek az esetre vonatkozó szövegrésze szerint: „Szerzői jogi védelem alá tartozik – függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e – az irodalom, a tudomány (...) minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen: a) az irodalmi (pl. ... szakirodalmi, tudományos, ...) mű.”

A szerzői jogi védelem feltételéről a törvény kimondja: „A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélettől.”

Az idézett rendelkezésekből következik, hogy a TSA alapján készítendő leírások (TSA 6.3. pont) jelentések, jegyzőkönyvek (TSA 8. pont) legalábbis részben szakirodalmi, de valószínűen – ha kutatási-fejlesztési fejlesztési eredményt írnak le – tudományos műveknek minősülnek. „A szerzői jogi védelem fennállásának másik pozitív feltétele, hogy az alkotás, mint a szellemi tevékenység eredménye, egyéni-eredeti jelleggel bírjon. (...) Összességében azt lehet mondani, hogy az egyéni eredeti jelleg megállapíthatóságának minimálisan az a feltétele, hogy a mű ne legyen más mű szolgai másolása.”¹⁴ A szolgai másolás a TSA körülményeire, a kutatási feladat szerződésben körülírt egyediségére, az írásműveknek az elvégzett kutatási tevékenységhez kapcsolódására tekintettel kizárt.

Válasz a 2., 3., 6., 7. és a 8. kérdésre (a válaszok egymással összefüggnek)

Ad 2., 3., 6., 7., 8. A TSA szerződés szerint elkészítendő szerzői művek (6.3. és 8. pont) és a megalkotandó egyéb szellemi, a szerződés 1.1. pontja hatálya (Technológia) alá tartozó alkotások elkészítésére, és a keletkező szellemi alkotásokra vonatkozó vagyoni jogok megrendelőre történő átszállására vonatkozó kötelezettségek a megbízó szerződés szerinti főkötelezettségei közé tartoznak.

Ad 3. A kutatás alapján keletkező szellemi alkotásokra vonatkozó vagyoni jogok megrendelőre történő átszállására vonatkozó kötelezettségeket előíró rendelkezések a szerződés lényeges, nélkülözhetetlen tartalmi elemeit jelentik, amelyek nélkül a szerződést a felek meg sem kötötték volna.

Ad 6. A szerződés 9.1 - 9.4., különösen 9.2. és 11. pontja értelmezése alapján megállapítható, a TSA szerződés alapján végzett kutatási-fejlesztési tevékenység során keletkezett bármely,

¹³ A magyar szerzői jogi törvényre hivatkozás nem téves. A megbízás szerint az a kérdés, hogy a kutatás végzésének helyén minősülnek-e szellemi alkotásoknak a TSA alapján keletkező kutatási-tevékenységi eredmények. Ezt – a szerződésre kikötött Egyesült Királyság jogával szemben – csak a védelem helyének joga (ez esetben a Magyar Köztársaság joga) alapján lehet eldönteni az alkalmazandó nemzetközi magánjogi és egyezményes rendelkezések alapján; Nmjtvr. 2.§, 1975. évi 4. tvr. 5. Cikk 1. és 2. bekezdés

¹⁴ A szerzői jogi törvény magyarázata, KJK-Kerszöv, 2000, Bp., szerk. Gyertyánfy Péter, 25,26.o.

szervi, vagy iparjogvdelmi szellemi alkotásra vonatkozó kizárólagos vagyoni jogok a megrendelót illetik.

Ad 7. A szerződés 9.5. pontja értelmezése alapján megállapítható, hogy a kutatási tevékenységgel összefüggő bármely szakirodalmi közlemény, tehát szerzői mű nyilvánosságra hozatalával összefüggő jogok tekintetében a megrendelő megtilthatja, vagy késleltetheti a szakirodalmi közlemények nyilvánosságra hozatalát. E rendelkezés tulajdonképpen a szerzői műre vonatkozó vagyoni jogok megrendelő javára történő fenntartását foglalja magában, másképpen fogalmazva, e jogokkal az alkotók csak akkor rendelkeznek, ha a megrendelő ehhez hozzájárul.

Ad 8. A szerződés szerint fizetendő díj (5.1.-5.4. pont) magában foglalja részben az elvégzendő kutatási tevékenység, részben a kutatás alapján keletkező szellemi alkotások, jelesen: szerzői művek, adatbázisok, valamint iparjogvdelmi alkotások (minden eredmény, amely a Technológia fogalmába tartozik) kizárólagos vagyoni jogai megszerzése, azaz a szerződés szerinti jogátzállás fejében fizetendő ellenértéket. A tevékenységi és jogátzrházási ellenérték-rész tehát a szerződés alapján nem válik el.

Az előző bekezdés szerinti ellenértéktől elkülönül a royalty (12. pont), amelyet csak feltételesen, jogi oltalomszerzés, létező (megkötött) hasznosítási/jogátzrházási szerződés, és abból a megrendelőhöz befolyt ellenérték megléte esetén köteles fizetni a megrendelő.

A megállapítás indokai (összefüggések a TSA tevékenységi és jogátzállási rendelkezései között):

- A szerződés előzményei közül az első három kijelenti, hogy a megrendelő társaság kizárólagos tulajdonosa (V. Inc., a TSA-ban Inc.) a szerződés értelmében vett, a szerződés megkötéséig kifejlesztett Technológia kizárólagos jogtulajdonosa, és a megrendelő társaság az Inc. számára végez személyesen, vagy közreműködő útján K+F tevékenységet. A megrendelői oldal tulajdonosi szerkezetéből, és az Inc. jogtulajdonosi minőségére való utalásból nyilvánvaló, hogy a TSA szerződés szerinti kutatás célja, hogy az Inc. a szerződés szerint fejlesztendő technológiára nézve is jogtulajdonos legyen.

- a megbízó 4. pont szerinti, kutatási tevékenység végzésére, valamint e tevékenység személyi és dologi feltételeinek biztosítására, továbbá a megrendelő ellenőrzési joga, továbbá a kutatáshoz szükséges speciális berendezésekre vonatkozó tulajdonjoga gyakorlásának biztosítására vonatkozó kötelezettségei szerves összefüggésben állnak a következő, a jogátzállásra vonatkozó rendelkezésekkel:

- a kutatási ütemterv teljesítése, ideértve az egyes ütemek teljesítéséről készítendő jelentést, amely össze van kapcsolva a megrendelő által az 5. pont szerint fizetendő ellenérték esedékes részének folyósításával, illetve felmondási jogot is biztosít a megrendelő részére (ld. 6.2. pont és 6.3. pont utolsó mondat)

- a kutatási jelentések tartalma (8. pont) összetett, pénzügyi jelentést, tevékenységi beszámólót (leírást) és kutatási eredményre vonatkozó kötelező leírást is magukban foglalnak

(ld. különösen 8.1. pont). A (3) jelű irat különösen jól példázza ezt az elválaszthatatlanságot. Az 1. pont (összefoglaló) címei és a jelentés első négy pontja, de különösen az 5. és 6. pontok (részletes kísérleti adatok és táblázat 9-22.o.), majd ezt követően a hónapra lebontott pénzügyi jelentés (23.o.) mutatják a tevékenységi, eredmény- és pénzügyi beszámoló integráns egybetartozását. A jelentés függelékei (a CD ROM nincs csatolva az irathoz) önmagukban is jogi oltalomképes adatbázist alkotnak.

- a megbízó által a TSA alapján végzendő kutatási tevékenységtől és a jelentési formában történő „fizikai” eredmény-átadástól nem választható el, hogy a megbízót

- a technológia tekintetében üzleti titoktartási kötelezettség terheli, amely a kizárólagos vagyoni jogok megrendelő javára történő fenntartásának egyik eszköze (9.1-9.4. pontok),

- a 9.5. pont alapján a megrendelőt illetik a kutatási tevékenységgel összefüggő bármely információ (valójában: szakirodalmi közlemény, tehát szerzői mű) nyilvánosságra hozatalával összefüggő jogok, azaz a megrendelő megtilthatja, vagy késleltetheti a szakirodalmi közlemények nyilvánosságra hozatalát. E rendelkezés jogi értékelése körében meg kell állapítani, hogy az érintett kutatók-alkotók szerzői vagyoni jogainak megrendelő javára történő fenntartását jelentik. A rendelkezés alátámasztja, hogy a kutatási tevékenységre, és a tevékenység eredményére vonatkozó jogátszállásra vonatkozó kikötések egymástól elválaszthatatlanok.

- a TSA 10. pontja szerinti versenykizáró klauzula egyértelműen a megrendelő kizárólagos jogszerzését támogató jogi technika.

- a TSA 11. pontja kétséget kizáróan kiköti, hogy

- függetlenül attól, hogy a kutatási eredmények szabadalmaztatható találmányt képeznek-e, a megbízó köteles ezeket az eredményeket leírni, és fizikailag átadni a megrendelőnek,

- a kutatási eredményekre vonatkozó bármely iparjogvédelmi oltalom a megrendelőt illeti,

- a megbízó köteles együttműködni a megrendelővel a jogi oltalom megszerzésében, és

- mind a megbízó, mind a kutatásban résztvevők lemondanak a kutatási eredmények iparjogvédelmi oltalmára vonatkozó minden jogukról, ideértve a külön díjazási igényt is (kivéve az alább tárgyalandó royalty igényt).

- A TSA szerződés szerint külön haszonrészesezési díjigény (royalty) csak akkor illeti meg a megbízót, ha a kutatási eredmények iparjogvédelmi oltalomban részesítése megtörtént, és ennek alapján a megrendelő hasznosítási (licencia), vagy jogátruházási szerződéseket köt. A royalty igény ekkor is korlátozva van időben (12.2. és 12.5. pont), a szerződés tárgya és a royalty mértéke tekintetében (12.1. és 12.3. és 12.4. pont).

Budapest, 2002. április 26.

Dr. Vékás Gusztáv
a tanács elnöke

Dr. Faludi Gábor
a tanács előadó tagja

Dr. Pálos György
a tanács szavazó tagja